

Omgevingsanalyse Eerstelijnszone Leuven

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
1.1. Waarom deze omgevingsanalyse?	2
1.2. Voorstelling van ELZ Leuven	2
1.3. Omschrijving van de methodiek	3
2. Demografische ontwikkelingen	4
2.1. Algemene demografie van de bevolking	4
2.2. Bevolkingsdiversiteit	9
2.3. Huishoudens	11
2.4. Gezondheid en zorg	12
3. (sociaal-) Economische ontwikkelingen	20
3.1. Inkomens	20
3.2. Socio-economische positie	22
4. Ecologische ontwikkelingen	26
4.1. Wonen	26
4.2. Sociaal Wonen	28
4.3. Hittestress	30
4.4. Zorgaanbod	31
4.5. Welzijnsaanbod	32
5. Politieke ontwikkelingen	34
5.1. Beleid Vlaanderen	34
5.2. Beleid Stad Leuven	35
5.3. Actieplan Leuven, gezonde stad: 2019 – 2025	37
6. Inzichten	39
6.1. Bevolkingskenmerken	39
6.2. Knelpunten, uitdagingen en sterktes	40

1. Inleiding

1.1. Waarom deze omgevingsanalyse?

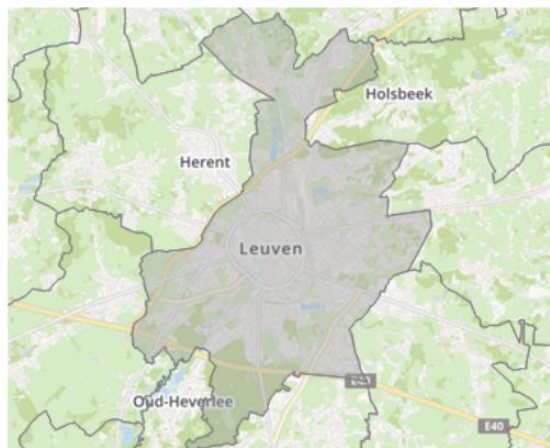
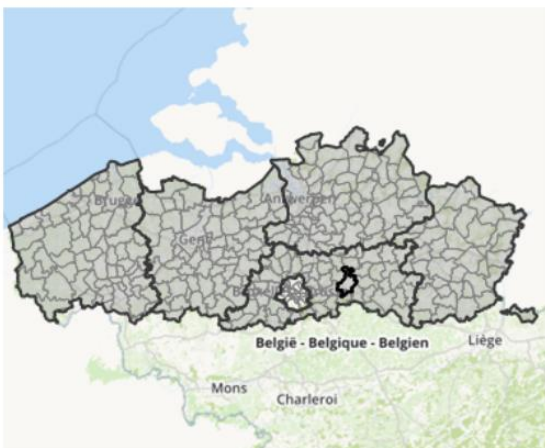
Aan de hand van deze omgevingsanalyse maakt ELZ Leuven een momentopname van een aantal demografische, economische, ecologische en politieke indicatoren. Een analyse van deze indicatoren leidt tot cruciale inzichten over de lokale noden in de gemeenten en mondt uit in informatie over de behoeften van specifieke doelgroepen. Hierdoor wordt deze analyse als het ware een instrument voor toekomstverkenning en fungeert deze als een kompas om een gedragen actie- en beleidsplan te maken.

1.2. Voorstelling van ELZ Leuven

De Eerstelijnszone Leuven is een geografische afgebakend gebied, bestaande uit Leuven (3000), Heverlee (3001), Kessel-Lo (3010), Wilsele (3012) en Wijgmaal (3018). Ze bevindt zich in de provincie Vlaams-Brabant en behoort tot de regionale zorgzone Oost-Brabant.

Kaart 1 | Geografische ligging Eerstelijnszone Leuven

Bron: Rapport Wonen Leuven | provincies.incijfers.be

1.3. Omschrijving van de methodiek

De omgevingsanalyse is voornamelijk gebaseerd op kwantitatieve gegevens van de databanken van 'Provincies in Cijfers'¹ en het InterMutualistisch Agentschap (IMA)². De meeste gegevens dateren uit 2021, maar een aantal indicatoren zijn gebaseerd op gegevens uit 2020, 2019 of 2018. De databron en het jaar wordt telkens aangegeven. Ook werden enkele gegevens verworven via de website van het lokaal bestuur Stad Leuven.

Voor de opmaak van deze analyse werd gebruik gemaakt van het DESTEP-model. Dit is de afkorting van de volgende zes factoren: (1) demografische, (2) economische, (3) sociaal-culturele, (4) technologische, (5) ecologische en (6) politiek-juridische ontwikkelingen.

ELZ Leuven heeft de aanbeveling van VIVEL gevolgd om de nadruk te leggen op de demografische, economische en ecologische thema's. Een analyse van deze factoren brengt immers inzicht in de kenmerken van de populatie, hun gezondheid, social-economische kwetsbaarheid en het welzijns- en zorgaanbod. Omwille van de eigenheid van ELZ Leuven worden eveneens de politieke ontwikkelingen belicht. Ook de subthema's volgen de inhoudelijke handreiking van VIVEL. De resultaten worden per subthema weergegeven. Een inzichtelijke conclusie beëindigt deze analyse.

¹ provincies.incijfers.be - huidige capaciteit - 2021 - gemeenten

² [IMA Atlas \(ima-aim.be\)](https://ima-aim.be)

2. Demografische ontwikkelingen

Hierin worden de kenmerken van de populatie beschreven op vlak van demografie en gezondheid. Op basis van deze analyse kan je prioritaire doelgroepen en gezondheidsproblemen identificeren.

2.1. Algemene demografie van de bevolking

Dit thema gaat in op de bevolkingsdichtheid, loop van de bevolking, leeftijdsverdeling, demografische coëfficiënten en de ouderenpopulatie in de gemeenten van ELZ Leuven. Deze **indicatoren** worden telkens **afgezet tegen het gemiddelde van het Vlaams gewest**.

Uit wat volgt blijkt dat de **bevolkingsdichtheid** van Leuven die van het Vlaams Gewest aanzienlijk **overstijgt**. Ook de gemiddelde **bevolkingsaan groei** ligt in Leuven **hoger** dan in het Vlaams Gewest. Verder tonen de cijfers overtuigend aan dat ELZ Leuven een relatief **jongvolwassen regio** is, die gekenmerkt wordt door een lagere gemiddelde leeftijd van 39,5 jaar, in vergelijking met het Vlaams Gewest. Zowel de **groene** als de **grijze druk** ligt in Leuven **lager** dan in het Vlaams Gewest. De **familiale zorgindex** daarentegen ligt **hoger**. Tot slot toont de **prognose** van de **ouderenpopulatie** een **aanzienlijke stijging**, die het percentage van het Vlaams Gewest niet overstijgt.

2.1.1. Bevolkingsdichtheid

In **Leuven** woonden, volgens de officiële statistieken op 1/1/2021, **102.236** inwoners. De bevolkingsdichtheid bedraagt 1.758 inwoners per km². Dit cijfer is aanzienlijk hoger dan de bevolkingsdichtheid in het Vlaams Gewest (489 inwoners per km²).

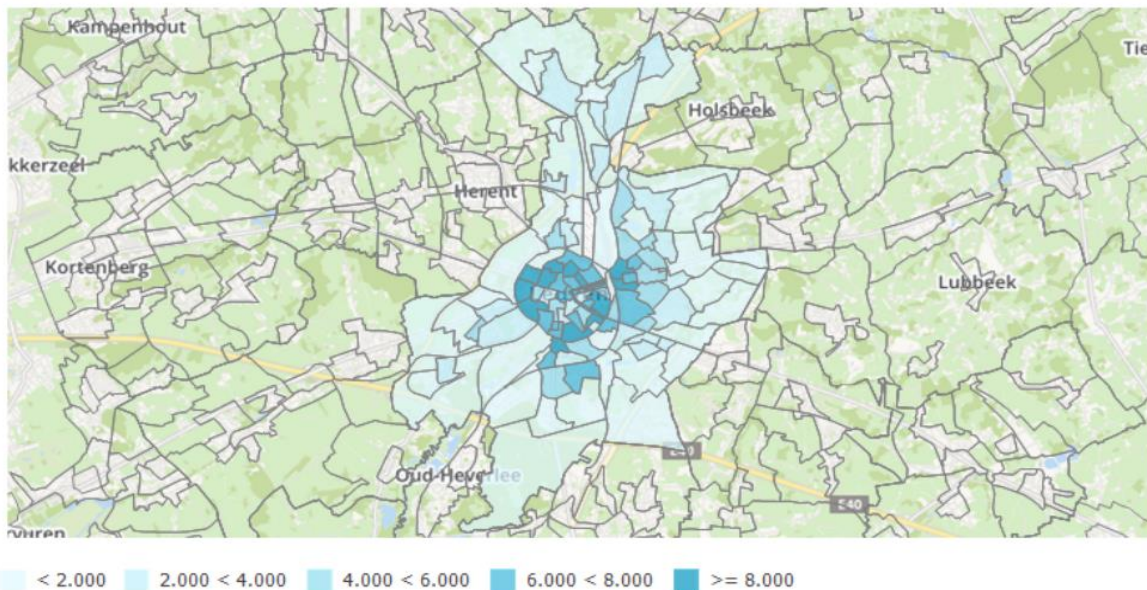
Vlaanderen telt dertien centrumsteden, met name twee grootsteden Antwerpen en Gent en de elf regionale steden, waaronder Leuven. De bevolkingsdichtheid van Antwerpen bedraagt 2.606 inwoners per km² en voor Gent is dit een waarde van 1.684 inwoners per km². **Tabel | Totale bevolkingscijfers – 2021 - gemeenten**

	Totaal aantal inwoners volgens Rijksregister [aantal]	Bevolkingsdichtheid [per km ²]
Leuven	102.236	1.758
Vlaams Gewest	6.666.912	489

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Op onderstaande kaart wordt de gemeentelijke bevolkingsdichtheid per statistische sector in kaart gebracht. In Leuven situeert de grootste bevolkingsdichtheid zich in de kern.

Kaart 2 | Bevolkingsdichtheid in Leuven, inwoners per km² (2021)

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

2.1.1.1 Studentenpopulatie

Bovenop het aantal inwoners komt er nog een aanzienlijk aantal studenten.

Het totaal aantal studenten ingeschreven aan KU Leuven tijdens het **academiejaar 2020-2021 bedroeg 61.049, van wie 11.675 internationale studenten.** Hieronder enkele cijfers:

- Bachelor: 27.033 studenten (+1,27%) waarvan 9.436 nieuw aan KU Leuven (+4,4%)
- Master: 21.013 studenten (+1,9%)
- Master-na-master: 3.450 studenten (-3,7%)
- Internationaal: 11.675 studenten (+6,6%)

Ook **UCCL** maakte begin september al gewag van een voorlopige stijging in de studentenaantallen. Zeker de management- en lerarenopleidingen zitten in de lift. Aan de start van het academiejaar worden die trends nu ook bevestigd: meer dan 16.000 studenten schreven zich verspreid over acht campussen in Vlaams-Brabant en Limburg in aan de hogeschool. Dat komt neer op een stijging van 10 procent ten opzichte van het vorige academiejaar. De vijf campussen in **Vlaams-Brabant** zijn goed voor het leeuwendeel daarvan, met **10.500 studenten**, waarvan 3.500 hun academisch traject starten.

2.1.2. Loop van de bevolking

De loop van de bevolking verwijst naar de evolutie van de bevolking in de gemeenten. De aangroei of afname is te wijten aan geboorte, sterfte en/of verhuisbewegingen. Volgende tabel toont de aangroei van 2021 naar 2022.

Tabel | Loop van de bevolking – 2021 - gemeenten

	Bevolking op 1 januari [aantal]	Bevolking op 31 december [aantal]	Totale aangroei [aantal]	Totale aangroei per 1.000 inwoners [%]
Leuven	101.141	102.377	1.236	12,1
Vlaams Gewest	6.666.912	6.712.775	45.863	6,9

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

De gemiddelde aangroei in Leuven ligt hoger dan in het Vlaams Gewest.

Volgende tabel werpt nader licht op de oorzaken van positieve of negatieve aangroei, namelijk of deze te wijten is aan natuurlijke aangroei (geboorte versus sterftegevallen) of aan migratie (immigratie versus emigratie).

Tabel | Loop van de bevolking – 2021 - gemeenten

	Geboorten	Sterftegevallen	Natuurlijke aangroei	Totale immigratie	Totale emigratie	Totaal migratiesaldo
Leuven	1.128	776	352	10.187	9.303	884

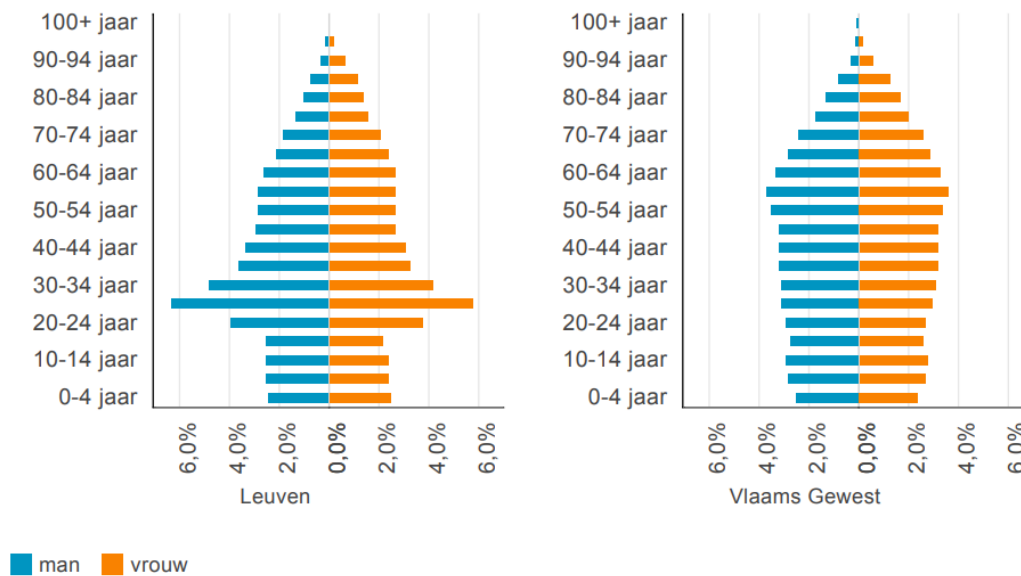
Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Opvallend is dat **Leuven bijzonder hoog** scoort op vlak van **nieuwe bewoners**. Dit is hoofdzakelijk te wijten aan een zeer grote migratie en emigratie. Met andere woorden, een groot deel van de bevolking woont tijdelijk in Leuven. Op basis hiervan kunnen eventueel acties geïnitieerd worden, waaronder initiatieven voor jonge kinderen of welkomcursussen over het zorg- en welzijnslandschap voor de nieuwkomers. Dit werd bijvoorbeeld gedaan voor de Oekraïense vluchtelingen.

2.1.3. Leeftijdsverdeling

De onderstaande grafiek geeft de bevolkingspiramides van Leuven en van het Vlaams Gewest weer. 17,3% van de Leuvense bevolking is minderjarig (jonger dan 18 jaar). 66,0% van de bevolking is tussen 18 en 64 jaar. 16,7% van de bevolking is 65 jaar of ouder. In vergelijking met het Vlaams Gewest heeft Leuven **een aanzienlijk groter aandeel tussen de 24- en 44-jarigen. Dit situeert zich voornamelijk in de beroepsactieve leeftijd.**

Grafiek | Bevolkingspiramide, per leeftijdsklasse van 5 jaar, % t.o.v. alle inwoners (2021)

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Een samenvattend cijfer voor de leeftijdsverdeling is de gemiddelde leeftijd. Die bedraagt **39,5** in Leuven en **42,4** in het vergelijkingsgebied, **het Vlaams Gewest**. Een ander samenvattend cijfer is de mediaan leeftijd. Deze waarde wordt minder beïnvloed door extreme waarden. In **Leuven** bedraagt de mediaan leeftijd **36 jaar**, in **het Vlaams Gewest** is dat **43 jaar**.

2.1.4. Demografische coëfficiënten

Een andere manier om inzicht te krijgen in de leeftijdsstructuur van de bevolking zijn de groene druk, de grijze druk, de familiale zorgindex en de mantelzorgratio. Ze geven telkens een verhouding weer tussen de verschillende leeftijdsgroepen in de bevolking.

- **Groene druk:** De verhouding tussen het aantal personen van 0 tot 20 jaar en het aantal personen van 20 tot 65 jaar. Dit cijfer geeft inzicht in de verhouding van de jeugd tot het werkende deel van de bevolking.
- **Grijze druk:** De verhouding tussen het aantal personen van 65 jaar of ouder en het aantal personen van 20 tot 65 jaar. Dit cijfer geeft inzicht in de verhouding van de ouderen tot het werkende deel van de bevolking.
- **Familiale zorgindex:** Het aantal 80+ ten opzichte van de bevolking van 50- tot 59-jarigen. Het geeft een aanduiding van hoeveel hoogbejaarden er zijn in verhouding tot de bevolking die er normaliter de zorg moet voor nemen.
- **Mantelzorgratio ouderen:** Procentuele verhouding tussen inwoners van 40-79 en inwoners van 80 jaar en ouder.

Tabel | Demografische coëfficiënten – 2022 - gemeenten

	Groene druk	Grijze druk	Familiale zorgindex	Mantelzorgratio
Leuven	29,8	26,2	49,0	7,4
Vlaams Gewest	37,2	35,7	43,7	7,8

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

De **groene druk in Leuven ligt lager** dan in het Vlaams Gewest. Bij een lagere groen druk zijn er minder kinderen en jongeren, die onderhouden moeten worden door de bevolking op beroepsactieve leeftijd. De **grijze druk ligt ook lager** dan in het Vlaams Gewest, dit wijst erop dat in vergelijking met het Vlaams Gewest er minder ouderen moeten onderhouden worden door personen op beroepsactieve leeftijd. De **familiale zorgindex** daarentegen ligt in Leuven **hoger** dan in het Vlaams Gewest, wat erop wijst dat er meer 80-plussers moeten onderhouden worden door personen tussen 50 en 59 jaar. Toch ligt de **verhouding mantelzorgers lager** dan in het Vlaams Gewest, maar dit **verschil is te verwaarlozen**.

In de interpretatie van bovenstaande indexen is het belangrijk om mee te nemen dat er twee ‘soorten’ populaties zijn in Leuven: (1) de vaste populatie en (2) een grote tijdelijke populatie van voornamelijk 20- 40 jarigen (Cf.2.1.2. Loop van de bevolking). Wanneer we deze twee populaties samen nemen in de analyse, hebben bovenstaande indexen vrij weinig waarde.

2.1.4.1. Ouderenpopulatie en prognose

De veroudering van de bevolking is een bepalende factor in de toename van de zorgvraag. Een prognose van de omvang en de samenstelling van de ouderenpopulatie in Leuven over de volgende vijftien jaren is daarom een belangrijk instrument om de toekomstige zorgbehoefte in te schatten. De toename van het aantal inwoners op hoge leeftijd (80-plussers) is in dit kader het meest relevant.

Tabel | Ouderen– 2021 - gemeenten

	65-plussers [aantal]	80-plussers [aantal]	65-plussers t.o.v. inwoners [%]	80-plussers t.o.v. inwoners [%]
Leuven	16.887	5.521	16,7	5,5
Vlaams Gewest	1.377.526	412.600	20,7	6,2

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Metingen en predicties tonen dat tussen 2017 en 2035 het aantal 80-plussers zal toenemen met **1.188 (20,6 %)** in **Leuven**. Dit is minder dan in **Vlaams-Brabant (37,9 %)** en minder dan in **het Vlaams Gewest (43,9 %)**.

2.2. Bevolkingsdiversiteit

Om de diversiteit binnen een gemeente te bekijken, hanteren we twee cijfers: huidige nationaliteit en herkomst. De huidige nationaliteit geeft de nationaliteit op de referentiedatum (hier 1/1/2021). De herkomst kijkt verder en houdt ook rekening met de nationaliteit bij geboorte van de ouders. Als voor een bepaald persoon minstens één van de ouders bij hun geboorte een andere nationaliteit had, krijgt de persoon die herkomst. Indien zowel vader als moeder een niet-Belgische geboortenationaliteit hebben (die bovendien van elkaar verschilt), dan wordt als herkomst de geboortenationaliteit van de moeder overgenomen.

Dit onderdeel belicht achtereenvolgens de nationaliteit en herkomst van de bevolking en zoomt in op de indeling van de nationaliteits-groepen. In vergelijking met het Vlaams Gewest is er in Leuven een **groter aandeel mensen met een andere dan de Belgische nationaliteit en een groter aandeel mensen met een niet-Belgische herkomst**. Het aantal nationaliteiten ligt zeer hoog in Leuven.

2.2.1. Bevolking naar nationaliteit en herkomst

In Leuven hebben 21.153 inwoners een andere nationaliteit dan de Belgische. 37.178 inwoners hebben een niet-Belgische herkomst.

In vergelijking met het Vlaams Gewest is er in Leuven een **groter aandeel mensen met een andere dan de Belgische nationaliteit** en een **groter aandeel mensen met een niet Belgische herkomst**.

Tabel | Nationaliteit en herkomst – 2021 - gemeenten

	Belgische huidige nationaliteit [aantal]	Niet-Belgische huidige nationaliteit [aantal]	Belgische herkomst [aantal]	Niet-Belgische herkomst [aantal]	Aandeel niet-Belgische huidige nationaliteit t.o.v. inwoners [%]	Aandeel niet-Belgische huidige herkomst t.o.v. inwoners [%]
Leuven	81.207	21.153	65.182	37.178	19,2	34,5
Vlaams Gewest	6.018.212	648.700	5.075.685	1.591.227	9,7	23,9

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Ook heeft Leuven een groter aandeel mensen met een niet-Europese huidige nationaliteit in vergelijking met het Vlaams Gewest.

Tabel | Nationaliteit en herkomst – 2021 - gemeenten

	Nationaliteiten [aantal]	Belgische huidige nationaliteit t.o.v. inwoners [%]	Niet- Belgische huidige nationaliteit t.o.v. inwoners [%]	Europese huidige nationaliteit t.o.v. inwoners [%]	Niet- Europese huidige nationaliteit t.o.v. inwoners [%]
Leuven	157	79,3	20,7	8,7	11,9
Vlaams Gewest	191	90,3	9,7	5,9	3,8

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

2.2.2. Indeling nationaliteitsgroepen

Tabel | Top-10 herkomstnationaliteit – 2021

	Inwoners naar herkomstnationaliteit [aantal]	Inwoners naar geboortenationaliteit [aantal]	Inwoners naar nationaliteit [aantal]
België	66.206	72.946	81.661
Nederland	2.828	2.000	1.722
Marokko	2.500	1.523	354
China	1.973	1.808	1.485
Italië	1.549	1.278	1.133
India	1.422	1.321	1.116
Nepal	1.323	1.113	435
Polen	1.235	1.060	891
Turkije	1.198	943	521
Rusland	1.159	700	x

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

2.3. Huishoudens

Dit onderdeel gaat in op de huishoudtypes en belicht het aantal eenoudergezinnen en alleenwonenden. In Leuven zijn **minder gezinnen met en zonder minderjarige kinderen** in vergelijking met het Vlaams Gewest. Het aantal **alleenwonenden** ligt dan weer **aanzienlijk hoger** in Leuven.

2.3.1. Huishoudenstypes

Leuven stelt **50.837 huishoudens**, die worden opgedeeld in drie grote groepen: (1) alleenstaanden, (2) meerpersoonshuishoudens met minderjarige kinderen en (3) meerpersoonshuishoudens zonder minderjarige kinderen.

Tabel | Huishoudens – 2021 - gemeenten

	Private huishoudens [aantal]	Alleenwonend t.o.v. private huishoudens [%]	Meerpersoonshuishoudens met minders 1 minderjarig kind t.o.v. private huishoudens [%]	Meerpersoonshuishoudens zonder minderjarig kinderen t.o.v. private huishoudens [%]
Leuven	50.837	48,3	18,5	33,2
Vlaams Gewest	2.859.229	32,3	24,5	43,3

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

In Leuven zijn **meer alleenwonenden** in vergelijking met het Vlaams Gewest. **Het aantal gezinnen met minderjarige kinderen en het aantal gezinnen zonder minderjarige kinderen** ligt dan weer **lager** in vergelijking met het Vlaams Gewest.

Meerpersoonshuishouden zonder minderjarige kinderen is het meest voorkomende huishoudenstype in het Vlaams Gewest (43,3% van de huishoudens). In nagenoeg alle ELZ's is dit het meest voorkomende huishoudenstype. De enige uitzonderingen zijn ELZ Gent, **ELZ Leuven**, ELZ Oostende-Bredene en de ELZ Antwerpen en rand, waar alleenwonenden het meest voorkomen.

2.3.2. Alleenwonenden per leeftijdsgroep

Onderstaande tabel duidt per leeftijdsgroep het percentage aan van mensen die alleen wonen.

Tabel | Huishoudens – 2021 - gemeenten

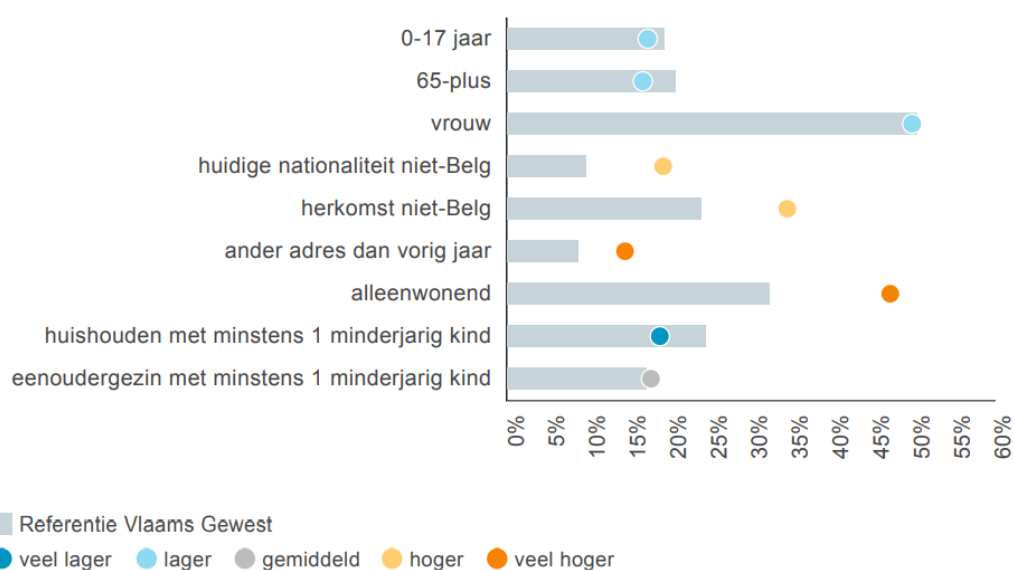
	18-64 jaar [aantal]	65-74 jaar [aantal]	75+ jaar [aantal]	18-64 jaar t.o.v. 18 -64 jaar [%]	65-74 jaar t.o.v. 65-74 jaar [%]	75+jaar t.o.v. 75+ jaar [%]
Leuven	18.723	2.595	3.225	27,7	30,1	37,8
Vlaams Gewest	549.462	158.887	233.007	13,7	21,9	34,3

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Leuven telt 18.723 alleenwonenden in de leeftijdsgroep van 18-64 jaar. Dit betekent dat 27,7% van de **18-64 jarigen** alleen woont. Dit aandeel is **hoger** dan gemiddeld in het Vlaams gewest. Er zijn 2.595 alleenwonenden in de leeftijdscategorie **65-74 jaar**. Dit is 30,1% van de 65-74 jarigen. Dit aandeel ligt ook **hoger** dan gemiddeld in het Vlaams Gewest.

Tot slot zijn er 3.225 alleenwonenden in de leeftijdscategorie 75 jaar en ouder. Dit betekent dat ten opzichte van alle **75-plussers** 37,8% alleen woont. Ook dit aantal ligt **hoger** in Leuven in vergelijking met het Vlaams Gewest.

Grafiek | Samenvattende grafiek – 2021

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

2.4. Gezondheid en zorg

In het onderdeel 'Gezondheid en Zorg' belichten we een aantal indicatoren met betrekking tot de gezondheidstoestand van de bewoners in Leuven.

2.4.1. Levensverwachting

De **levensverwachting** in Leuven is **ongeveer hetzelfde** als in het Vlaams Gewest, namelijk 82,7 t.o.v. 82,1 jaar.

2.4.2. Huisartsencontact en globaal medisch dossier

De volgende tabel toont het percentage van huisartsencontacten en globaal medisch dossiers (GMD). De **huisartsencontacten** in Leuven zijn **lager** dan in het Vlaams Gewest, dit geldt **eveneens** voor het **percentage GMD**. Dit is logisch gezien de grote tijdelijke populatie in Leuven (Cf. 2.1.2. Loop van de bevolking).

Tabel | Huisartsenzorg – 2019 - gemeenten

	Huisartscontact t.o.v. personen in de ziekteverzekering [%]	Globaal medisch dossier t.o.v. personen in de ziekteverzekering [%]
Leuven	83	81
Vlaams Gewest	85	83,9

Bron: Inter-mutualistisch Agentschap | provincies.incijfers.be

2.4.3. Statuut Chronische aandoening, diabetes, BEL-score en personen met een handicap

Dit onderdeel start met een verduidelijking van de indicatoren, die gebruikt worden:

- **'Statuut chronisch zieken'** betreft de mensen die in het kader van de ziekteverzekering als chronisch ziek worden geregistreerd
- **'Prevalentie diabetes'** verwijst naar de mensen die in het kader van de ziekteverzekering medicatie nemen en/of therapie ondergaan die aan diabetes gerelateerd is/zijn
- **'BEL-score'** wordt door de diensten gezinszorg gehanteerd als maat voor zorgbehoefendheid van ouderen in de thuissituatie. Een score van 35 of meer wordt beschouwd als zwaar zorgbehoevend
- **'Erkend als persoon met een handicap'**: de Directie-generaal Personen met een handicap beslist na medische evaluatie over een erkenning als persoon met handicap in volgende gevallen:
 - ofwel een erkenning bij verlies van verdienvermogen tot een derde of minder dan wat een valide persoon op de gewone arbeidsmarkt kan verdienen
 - ofwel een erkenning bij minstens 7 punten op de schaal van zelfredzaamheid

Tabel | Indicatoren - Gemeenten

	Statuut chronische aandoeningen t.o.v. personen in de ziekteverzekering [%] 2021	Prevalentie diabetes per 1.000 personen in de ziekteverzekering [%] 2020	Gemiddelde BEL-score gezinszorg 65+ jaar [bel_score] 2020	Personen erkend door DG Personen met een handicap per 1.000 inwoners 18+ jaar [per 1.000] 2022
Leuven	11,0	49,0	29,1	39,37
Vlaams Gewest	11,3	56	28,3	62,25

Bron: Inter-mutualistisch Agentschap | provincies.incijfers.be

In Leuven heeft 11,0% van de verzekerden in de ziekteverzekering een **statuut van chronische aandoening**. Dit aandeel is **bijna vergelijkbaar** met het aandeel in het Vlaams Gewest.

Per 1.000 personen in de ziekteverzekering zijn er 49 personen met een **diabetesbehandeling**. Dit is **minder** dan het gemiddelde in het Vlaams Gewest dat 56 bedraagt.

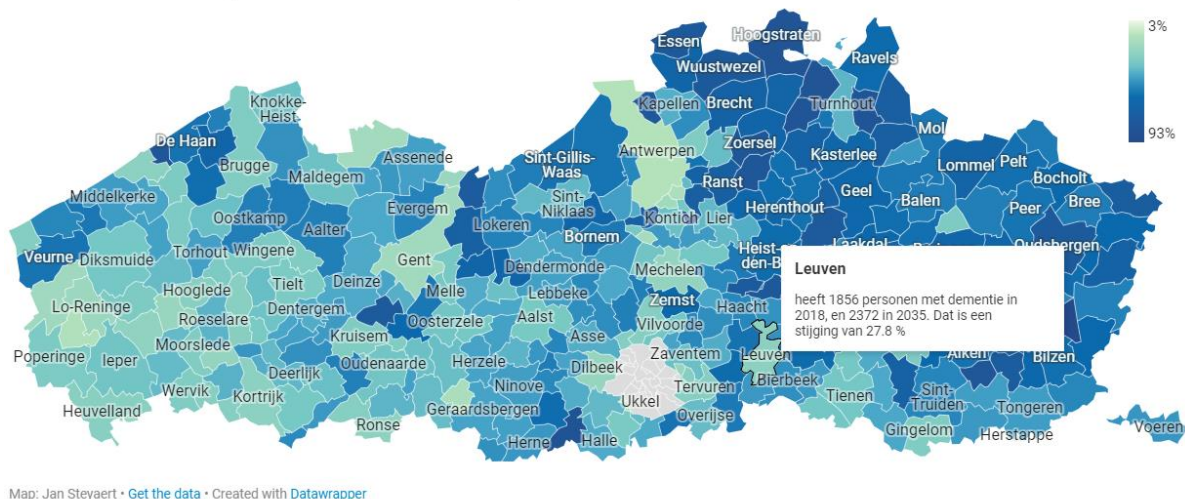
De gemiddelde **BEL-score** van 65-plussers die thuiszorg ontvangen bedraagt in Leuven 29,1. Dit ligt **hoger** in vergelijking met het Vlaams Gewest.

Per 1.000 18-plussers zijn er in Leuven 39,37 personen erkend door de Directie-generaal als **personen met een handicap**. Dit is **aanzienlijk lager** dan in het Vlaams Gewest.

2.4.4. Prevalentie dementie

De interactieve kaart op de website van het expertisecentrum Dementie Vlaanderen toont de prevalentiecijfers van dementie in 2018 en projecteert de toename naar 2035. Onderstaand kaartje belicht de cijfers van Leuven.

Kaart | % toename aantal personen met dementie - 2035 t.o.v. 2018

Bron: Expertisecentrum Dementie Vlaanderen | dementie.be

Uit de bovenvermelde cijfers blijkt dat de **prevalentieprognose voor dementie** voor Leuven **hoog** is.

2.4.5. Zorgbudget voor ouderen

Een zorgbudget is een maandelijkse tegemoetkoming voor mensen die veel zorg nodig hebben, zoals mensen met ernstige gezondheidsproblemen of een handicap. De zorgbudgetten zijn leeftijdsonafhankelijk maar het merendeel wordt toegekend aan mensen die ouder zijn dan 65 jaar.

- Het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden (vroeger de zorgverzekering) wordt toegekend aan personen die veel zorg behoeven, zoals
 - Ouderen die in een woonzorgcentrum verblijven (= zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden in de residentiële zorg)
 - Mensen die thuis veel ondersteuning nodig hebben (= zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden in de mantel- en thuiszorg).
- Het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden (vroeger de Tegemoetkoming Hulp aan Bejaarden of THAB) is een financiële tegemoetkoming voor ouderen (vanaf 65 jaar) die moeilijkheden ondervinden bij het uitvoeren van dagelijkse taken. Ze wordt enkel toegekend aan personen met een beperkt inkomen. Dit wordt weergegeven in de derde kolom onder de noemer 'ouderen'.

Tabel | Zorgbudgetten – Gemeenten – 2021

	Zwaar zorgbehoeven den in de mantel- thuiszorg	Zwaar zorgbehoeven den in de residentiële zorg	Ouderen	Zwaar zorgbehoeven den – verhouding thuiszorg/resi- dentiële zorg [ratio]	Ouderen met zorgnood (t.o.v. plussers) [ratio]	65-
Leuven	2.404	1.048	792	2,3	4,7	
Vlaams Gewest	189.500	76.200	94.607	2,5	6,9	

Bron: Vlaamse Sociale Bescherming | provincies.incijfers.be

In Leuven worden **2.404** zorgbudgetten toegekend in een mantel- en thuiszorgsituatie en **1.048** budgetten worden toegekend omwille van zorg in een residentiële setting. **792** ouderen krijgen bovenop een zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden ook een zorgbudget voor ouderen. Dit aandeel is **lager** dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest.

2.4.6. Obesitas

Obesitas is een **medische aandoening** waarbij zich zoveel lichaamsvet heeft opgehoopt dat dit een negatief effect kan hebben op de lichamelijke en geestelijke gezondheid. Dit kan leiden tot een kortere levensverwachting en/of meer gezondheidsproblemen.

De **gevolgen voor de gezondheid** zijn globaal in twee categorieën te verdelen: gevolgen die toe te schrijven zijn aan een verhoogd vetgehalte (zoals artrose, obstructieve slaapapneu, rugpijn, artrose van heupen, enkels en knieën, depressie en lage zelfwaardering, sociale stigmatisatie) en deze die voortkomen uit een verhoogd aantal vetcellen (diabetes, kanker en cardiovasculaire ziekte en niet-alcoholische leververvetting). De autoriteiten beschouwen het dan ook als een van de ernstigste problemen voor de volksgezondheid in de 21e eeuw.

Cijfers over de **prevalentie van obesitas** in Leuven konden worden teruggevonden op de website van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid. Hieruit blijkt dat de **prevalentie van obesitas bij kinderen** in Leuven **lager** ligt dan in Vlaanderen.

Tabel | Procentuele verdeling leerlingen naar gewichtstatus voor alle regio's in Eerstelijnszones jongens en meisjes | alle leeftijden

	Lage BMI voor leeftijd	Normaal gewicht	Obesitas	Overgewicht excl. obesitas	Totaal in regio
Vlaanderen	1,7%	83,3%	3,4%	11,5%	454.244
AMALO	1,5%	81,7%	4,1%	12,7%	6.405
Antwerpen No..	1,2%	78,8%	5,1%	14,9%	45.691
Balen-Dessel- M	1,7%	83,4%	3,0%	11,8%	5.490
Bonheiden-Pu..	1,9%	85,7%	2,4%	10,0%	5.217
BraViO	1,5%	80,9%	4,2%	13,4%	7.959
Brugge	1,7%	85,6%	2,7%	9,9%	7.446
Demerland	2,0%	85,2%	2,8%	10,1%	6.864
Dender	1,9%	82,5%	3,8%	11,9%	10.004
Dender Zuid	1,7%	80,1%	4,4%	13,8%	5.222
Druivenstreek	1,9%	87,2%	2,0%	8,9%	5.621
Gent	1,5%	80,0%	5,4%	13,0%	17.411
Haspengouw	2,3%	81,6%	3,9%	12,2%	6.087
Herkenrode	2,1%	84,7%	2,8%	10,4%	9.841
Houtland en P..	1,7%	83,9%	2,9%	11,4%	5.605
Kemp en Duin	1,5%	80,1%	4,8%	13,6%	9.169
Kempenland	1,6%	85,2%	2,5%	10,6%	11.343
Klein-Brabant ..	1,8%	84,2%	3,0%	10,9%	5.691
Leuven	1,7%	86,1%	2,6%	9,5%	5.700
Leuven Noord	2,3%	87,1%	2,2%	8,3%	6.300
Leuven Zuid	1,7%	88,2%	1,6%	8,5%	7.246

Bron: BMI bij schoolkinderen | VAZG

2.4.7. Preventieve gezondheid

2.4.7.1. Preventie kankerscreening

De globale dekkinggraad voor een bevolkingsonderzoek kankeropsporing geeft, binnen de doelpopulatie het aandeel personen weer die:

- een screening gehad hebben binnen het bevolkingsonderzoek of
- een screening gehad hebben buiten het bevolkingsonderzoek of
- een geldige reden hebben om niet deel te nemen.

Voor de **borstkankerscreening** zijn **vrouwen** in de leeftijdscategorie **50-69 jaar** de doelpopulatie. Voor de **baarmoederhalskankerscreening** zijn dit **vrouwen** in de leeftijdscategorie **25-64 jaar**. Voor de **darmkankerscreening** behoren **mannen** en **vrouwen** tussen **56-74 jaar** tot de doelgroep

Tabel | Totale dekkingsgraad kankerscreening – 2019 - Gemeenten

	Borstkankerscreening (t.o.v. vrouwen 50-69 jaar)	Baarmoederhalskankerscreening (t.o.v. vrouwen 25-64 jaar)	Darmkankerscreening (t.o.v. 51-74 jaar)
Leuven	65,1	59,3	61,8
Antwerpen	53,0	59,7	55,7
Genk	60,5	59,3	61,4
Vlaams Gewest	61,6	62,6	63,5

Bron: Dekkingsgraad bevolkingsonderzoeken – Centrum voor Kankeropsporing | provincies.incijfers.be

- De dekkingsgraad voor **borstkankerscreening** is 65,1%, dit is **lager** dan het gemiddelde in het Vlaams Gewest. Het **streefdoel** bij borstkankerscreening is een totale dekkingsgraad van **75%**
- De dekkingsgraad voor **baarmoederhalskankerscreening** bedraagt 59,3%. Dit ligt **aanzienlijk lager** dan het gemiddelde in het Vlaams Gewest en het streefdoel van **65%**.
- De dekkingsgraad voor **darmkankerscreening** is 61,8%. Dit is **aandeel is lager** dan het gemiddelde in het Vlaams Gewest, maar wel **hoger** dan het streefdoel van **60%**.

We hebben Antwerpen en Genk meegenomen in de vergelijking, aangezien dit andere etnische diverse steden zijn. Ook in Antwerpen en Genk worden de streefdoelen van kankerscreening niet behaald. Borstkankerscreening in Antwerpen ligt zelfs aanzienlijk lager, in vergelijking met Leuven.

Het niet halen van de streefdoelen van kankerscreening kan voor een groot deel te wijten zijn aan de grote tijdelijke populatie en de grote groep van personen met een buitenlandse afkomst.

Met name op vlak van de bewustwording van borstkanker- en baarmoederhalskankerscreening is er werk aan de winkel in Leuven. Dit thema komt in de volgende maanden op de agenda van het bestuursorgaan.

2.4.7.2. Preventieve mondzorg (KC)

Tot preventieve mondzorg behoren mondonderzoek, preventieve reiniging, groeven en putjes verzegelen, tandsteen verwijderen en parodontaal onderzoek.

Uit onderstaande tabel blijkt dat in Leuven 41,9% van de bevolking **preventief naar de tandarts** gaat. Dit aandeel ligt **hoger** dan gemiddeld in het Vlaams Gewest, maar is nog steeds laag. Zeker omdat er in Leuven een relatief grote populatie aan kwetsbare inwoners is en deze groep twee keer minder naar de tandarts gaat dan hoogopgeleiden.

Tabel | Preventie mondzorg (t.o.v. personen in de ziekteverzekering) – 2018 – Gemeenten

	Preventieve mondzorg t.o.v. personen in de ziekteverzekering [%]
Leuven	41,9
Vlaams Gewest	39,2

Bron: Inter-mutualistisch Agentschap | provincies.incijfers.be

2.4.8. Mentaal welzijn

Twee indicatoren worden gebruikt om het mentaal welzijn te belichten: het gebruik van psychofarmaca en de incidentie van suïcide.

2.4.8.1. Psychofarmaca: antidepressiva, antipsychotica, stimulantia

Psychofarmaca behoren tot de categorie van geneesmiddelen voor de behandeling van psychische aandoeningen. In de volgende tabel wordt het aantal gebruikers van antidepressiva, antipsychotica, stimulantia, antidementia en medicatie tegen alcoholverslaving procentueel weergegeven.

Het **gebruik van psychofarmaca** ligt voor elke categorie **lager** in Leuven dan het gemiddelde van het Vlaams Gewest.

Tabel | Consumptie Psychofarmaka – 2018/9 – Gemeenten

	% gebruikers antidepressiva	% gebruikers antipsychotica	% gebruikers stimulantia	% gebruikers medicatie tegen alcoholverslaving	% gebruikers antidementia
Leuven	11,2	3,2	2,1	0,17	1,4
Leuven	13,2	3,0	3,0	0,22	2,0
Lennik	11,7	3,6	1,9	0,27	0,6
Lens	14,3	2,6	.	0,20	.
Leopoldsburg	13,0	4,4	2,3	0,23	2,0
Les Bons Villers	16,1	3,8	1,7	0,35	1,1
Lessines	15,0	4,4	1,1	0,44	0,7
Leuven	11,2	3,2	2,1	0,17	1,4
Leuze-en-Hainaut	15,3	4,2	1,7	0,28	0,6
Libin	16,0	2,9	.	0,29	.
Libramont-Chevigny	15,7	3,9	0,9	0,23	0,7
Lichtervelde	12,5	3,6	4,0	0,20	1,7
Liedekerke	12,7	4,0	1,5	0,17	1,1
Liege	13,7	5,0	0,5	0,23	0,6
Lier	11,7	3,2	3,1	0,16	1,1
Lierde	12,4	3,4	1,7	0,24	0,7
Lierneux	17,3	4,4	.	0,15	.
Lievegem	12,8	3,3	3,0	0,23	1,6

Bron: Inter-mutualistisch Agentschap | provincies.incijfers.be

Een belangrijke nuancering in dit verband wordt aangereikt door prof. Ronny Bruffaert in zijn bijdrage over het 'Public Health perspectief als leidraad bij hervormingen in GG'Z. In zijn discours verduidelijkt hij dat 60% van de personen met een pathologie niet in hetzelfde jaar in de hulpverlening terechtkomen. In België duurt het gemiddeld 10 tot 15 jaar vooraleer iemand een stap richting hulpverlening zet. De redenen om dit niet te doen zijn stigma en taboe (7 à 8%), prijskaartje (12 à 16%), het niet onderkennen dat er een probleem is (57 %) en de aanname dat men het zelf zal oplossen (64%).

2.4.8.2. *Suicide-incidentie*

In **België** is zelfmoord de **op één na meest voorkomende doodsoorzaak bij jonge mannen** van 20 tot 24 jaar en de **derde doodsoorzaak bij vrouwen** van die leeftijd. In de leeftijdsgroep van 25 tot 34 jaar is zelfmoord de eerste doodsoorzaak. **Elke dag ontnemen gemiddeld 7 Belgen zich het leven**, wat neerkomt op 248 zelfmoorden per miljoen inwoners. In de jaren 1890 bedroeg dit 124 per miljoen inwoners.

Het epidemiologisch rapport 2020 van het **VLESP** (Vlaams Expertisecentrum Suïcidepreventie) verwijst naar de cijfers die geregistreerd werden door het Agentschap Zorg en Gezondheid op basis van de overlijdenscertificaten. In **2018** overleden in **België 1792 personen** ten gevolge van suïcide, waarvan 1283 mannen en 509 vrouwen. Dit komt neer op bijna **5 suïcides per dag**. De gestandaardiseerde suïciderate voor mannen ligt in 2018 op 23.5/100.000 (ten opzichte van 22.8/100.000 in 2017) en voor vrouwen op 8.7/100.000 (ten opzichte van 8.5/100.000 in 2017).

In 2018 (meest recente cijfers) overleden in **Vlaanderen 984 personen** door suïcide. Dit komt neer op bijna **3 suïcides per dag**. Bijna drie op de vier (71%) suïcides waren mannen. De gestandaardiseerde suïciderate voor mannen in 2018 was 22.5/100.000 (ten opzichte van 22.9/100.000 in 2017) en voor vrouwen 7.7/100.000 (ten opzichte van 8.3/100.000 in 2017).

Enige voorzichtigheid bij de interpretatie van deze cijfers is geboden, aangezien deze cijfers een **onderschatting** zijn van het werkelijke aantal suïcides. Elk jaar zijn er ook sterfgevallen waarvan de doodsoorzaak moeilijk te bepalen is, waarbij het mogelijk is ook om suïcide kan gaan.

Dezelfde bron vermeldt eveneens dat Vlaanderen in 2007 met 161 zelfmoorden per miljoen inwoners **het tweede hoogste cijfer binnen de Europese Unie**.

3. (sociaal-) Economische ontwikkelingen

Dit hoofdstuk belicht de sociaaleconomische kwetsbaarheid van de bewoners van Leuven en gaat hiertoe in op de inkomens en een aantal sociaaleconomische indicatoren.

Hieruit blijkt dat de inwoners in Leuven een **hoger gemiddeld netto belastbaar inkomen** hebben dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. **Ook** op vlak van de **welvaartsindex** scoort Leuven **beter**. Het aandeel van **personen die een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering** hebben is **hoger** dan het Vlaamse gemiddelde. Dit is **ook** zo **voor** de **inkomensgarantie** voor ouderen. **Het (equivalent) leefloners t.o.v. het aantal inwoners** ligt in Leuven **hoger** in vergelijking met het Vlaams Gewest. Dit is **eveneens** het geval voor de **kansarmoede-index**. Toch heeft de Leuvense bevolking, in vergelijking met het Vlaams Gewest, **minder betalingsmoeilijkheden**.

Bovenstaande analyse moet echter met een korrel zout genomen worden, aangezien hier gewerkt wordt met gemiddelden en dit vaak een bedrieglijk beeld kan geven. Volgens het Leuvens Collectief tegen Armoede en Sociale uitsluiting wordt bij 20% van de inwoners van Leuven met armoede geconfronteerd. De stad en deelgemeenten tellen veel tweeverdieners met een stevig inkomen, maar toch is er in Leuven heel wat verborgen armoede.

Verder blijkt dat het **percentage leerlingen dat thuis geen Nederlands spreekt aanzienlijk hoger** dan in het Vlaams Gewest. Dit geldt **niet voor het aantal leerlingen met lager opgeleide moeders en met een schooltoelage**. Het **aantal vroegtijdige schoolverlaters** daarentegen ligt dan weer **hoger** in Leuven dan in het Vlaams Gewest.

3.1 Inkomens

3.1.1. Fiscale gegevens

Fiscale gegevens bieden een **indicatie** van het **inkomen** dat personen ter beschikking hebben en maken een **inschatting** mogelijk van wie potentieel met **armoede** wordt geconfronteerd. Deze statistiek vertrekt van het **netto belastbaar inkomen op basis van de personenbelastingen**. Inkomsten die niet worden belast, worden met andere woorden niet meegenomen in deze indicator. De meest recente gegevens dateren van 2019. Dit komt omdat de data gebaseerd zijn op het inkomstenjaar (het jaar waarop de inkomsten werden verworven), dat voorafgaat aan het aanslagjaar (het jaar waarop de belasting verschuldigd is). Dit maakt dat er enige vertraging zit op deze data. De welvaartsindex is de verhouding van het gemiddelde inkomen per inwoner in het gekozen gebied tot het gemiddelde inkomen per inwoner in België.

De **welvaartsindex** van België wordt gelijkgesteld aan 100. Is de welvaartsindex lager dan 100, is het gemiddelde inkomen in de gekozen gebieden lager dan het nationaal gemiddelde. Het omgekeerde geldt wanneer de welvaartsindex een waarde heeft hoger dan 100.

Tabel | Fiscale inkomens – Gemeenten

	Gemiddeld netto belastbaar inkomen per inwoner [€] 2010	Welvaartsindex [ratio] 2010	Gemiddeld netto belastbaar inkomen per inwoner [€] 2019	Welvaartsindex [ratio] 2019
Leuven	17.682	112	21.534	113
Vlaams Gewest	16.555	105	20.459	107

Bron: Statbel - Fiscale inkomens | provincies.incijfers.be

Het **gemiddeld netto belastbaar inkomen** en de **welvaartsindex** in Leuven liggen **hoger** in vergelijking met het Vlaams Gewest. Tussen 2010 en 2019 zien we hierin ook een **positieve evolutie**.

3.1.2. Verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering

De **verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering** maakt de gezondheidszorg goedkoper voor personen met een laag inkomen. Omdat de tegemoetkoming voor verschillende groepen automatisch verkregen wordt, is het aantal rechthebbenden op deze tegemoetkoming een goede indicator om een inschatting te maken van de groep met een laag inkomen.

Tabel | Rechthebbenden op een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering –Gemeenten

	0-24 jaar met verhoogde tegemoetkoming t.o.v. 0-24 jaar in de ziekteverzekering [%] 2020	25-64 jaar met verhoogde tegemoetkoming t.o.v. 25-64 jaar in de ziekteverzekering [%] 2020	65+ jaar met een inkomensgarantie t.o.v. 65+ [%] 2021
Leuven	18,7	13,2	5,3
Vlaams Gewest	15,4	11,1	3,7

Bron: InterMutualistisch Agentschap | provincies.incijfers.be

De tabel toont dat **18,7% van de kinderen en jongeren** in Leuven een **verhoogde tegemoetkoming** in de ziekteverzekering heeft. Dit betekent dat dit kinderen en jongeren zijn die opgroeien in een gezin met een laag inkomen. Het aandeel in Leuven is **hoger** dan het Vlaamse gemiddelde. In de **bevolkingsgroep** tussen **25-54 jaar** heeft **13,2%** van de Leuvense bevolking een **verhoogde tegemoetkoming**. Dit aandeel is ook **hoger** dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest. Tot slot ontvangt **5,3%** van de **ouderen (65+)** een **inkomensgarantie** voor ouderen. Dit aandeel ligt ook **hoger** dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest.

3.1.3. (Equivalent) leefloon

Het **leefloon** is een minimuminkomen voor wie niet over toereikende bestaansmiddelen beschikt. Het **equivalent leefloon** geeft financiële steun aan personen die geen recht hebben op een leefloon, maar die in België verblijven en zich in een vergelijkbare (nood)situatie bevinden. Het equivalent leefloon wordt voornamelijk toegekend aan niet-Belgen in het vreemdelingenregister.

Zowel het leefloon als het equivalent leefloon worden uitbetaald door het OCMW. Omdat deze tegemoetkomingen enkel worden toegekend aan personen die niet over andere bestaansmiddelen beschikken, en de bedragen een minimum bieden dat nodig is om te overleven, bespreken we het (equivalent) leefloon als een indicatie voor armoede.

Tabel | Leefloners en equivalent leefloners – 2021 – Gemeenten

	Leefloners [aantal]	Equivalent leefloners [aantal]	(Equivalent)leefloners [aantal]	(Equivalent)leefloners t.o.v. inwoners [%]
Leuven	1.281	129	1.409	1,4
Vlaams Gewest	38.319	3.637	41.956	0,6

Bron: POD Maatschappelijke integratie | provincies.incijfers.be

Het (equivalent) leefloners t.o.v. het aantal inwoners ligt in Leuven **hoger** in vergelijking met het Vlaams Gewest.

3.2. Socio-economische positie

3.2.1. Kansarmoede-index (Kind en Gezin)

De kansarmoede-index is een **inschatting** van het **aandeel** kinderen van **0 tot 3 jaar** dat opgroeit in een **kansarm gezin**. Omdat het om kleine aantallen gaat, neemt Kind en Gezin hiervoor een gemiddelde over 3 jaar. De kansarmoede wordt ingeschat door de regioverpleegkundigen tijdens de contacten bij gezinnen aan huis. Een gezin dat op minstens drie van de onderstaande criteria scoort, wordt daarbij beschouwd als kansarm:

- Het maandinkomen van een gezin
- De arbeidssituatie van de ouders
- De opleiding van de ouders
- De huisvesting
- De ontwikkeling van de kinderen
- De gezondheid

Tabel | Kansarmoede-index – 2021 – Gemeenten

	Kansarmoede-index [%]
Leuven	14,3
Vlaams Gewest	12,7

Bron: Opgroeien | provincies.incijfers.be

De **kansarmoede-index** van Kind en Gezin bedraagt 12,7 voor het Vlaams Gewest. De waarde voor Leuven ligt **hoger**.

3.2.2. Verhouding socio-economische posities

De Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ) berekent voor elke persoon een socio-economische positie. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de werkende bevolking, de werkzoekende bevolking, en de niet-beroepsactieve bevolking. Een woordje uitleg over deze categorieën:

- De **werkende bevolking** omvat de loontrekkenden in loondienst, de zelfstandigen en de helpers. (Een helper staat een zelfstandige bij zonder hiervoor door een arbeidsovereenkomst verbonden te zijn)
- De **werkzoekenden** zijn degenen met een werkloosheidsuitkering of een overbruggingsuitkering.
- De **niet-beroepsactieve** groep wordt gedefinieerd als het deel van de bevolking dat zich niet aanbiedt op de arbeidsmarkt maar wel een uitkering krijgt vanuit de Belgische sociale zekerheid (kinderbijslag, pensioen, leefloon, loopbaanonderbrekingsvergoeding, financiële hulp, tegemoetkoming aan personen met een handicap).
- De categorie '**anderen**' is een zeer diverse groep van personen die geen directe link hebben met de Belgische sociale zekerheid. Deze groep anderen bevat zowel niet-beroepsactieven (denk aan huismannen en -vrouwen) als werkenden (zoals werknemers bij de Europese instellingen).

Tabel | Socio-economische positie – 2019 – Gemeenten

	Werkenden	Werkzoekenden	Niet-beroepsactieven	Anderen
Leuven	46.566	1.500	41.481	11.190
Vlaams Gewest	2.900.826	104.170	3.076.860	512.965

Bron: Datawarehouse arbeidsmarkt en sociale bescherming, KSZ | provincies.incijfers.be

In Leuven heeft **45,9%** van de bevolking een job (**werkend**), **1,5%** is **werkzoekend** met een RVA-uitkering en **40,9%** is **niet-beroepsactief**. **11,8%** van de Leuvense bevolking is **niet gekend** bij de **Belgische Sociale Zekerheid**.

In vergelijking met het Vlaams Gewest is er in **Leuven een groter aandeel werkenden, een ongeveer even groot aandeel werkzoekenden, een kleiner aandeel niet-beroepsactieven en een groter aandeel 'anderen'**.

3.2.3. Betalingsmoeilijkheden

- **Huishoudens met een actieve budgetmeter.** Deze wordt geplaatst in huishoudens die geen contract meer hebben met een gewone leverancier en achterstallige betalingen hebben bij de netbeheerder. De budgetmeter wordt gratis geïnstalleerd door de netbeheerder.
- **Kredietnemers met achterstallige betaling**
- **Personen in collectieve schuldenregeling.** Een collectieve schuldenregeling is een gerechtelijke procedure om structurele schuldproblemen aan te pakken. Een schuldbemiddelaar beheert het inkomen van de 'schuldenaar' en helpt om op die manier de schulden af te betalen.

Tabel | Betalingsproblemen – 2021 – Gemeenten

	Huishoudens met actieve budgetmeter elektriciteit t.o.v. 1.000 afnemers [per 1.000]	Kredietnemers met achterstallig krediet t.o.v. totaal kredietnemers [%]	Personen in collectieve schuldregeling per 1.000 inwoners [%]
Leuven	7,4	3,0	3,6
Vlaams Gewest	12,4	3,3	5,3

Bron: Nationale Bank van België - Centrale voor kredieten aan particulieren | provincies.incijfers.be

In vergelijking met het Vlaams Gewest heeft de Leuvense bevolking **minder betalingsmoeilijkheden**.

3.2.4. Betalingsachterstand bij lopende kredieten

In 2021 ligt het aandeel kredietnemers met minstens één achterstallig krediet in **Leuven** hoger dan in Vlaams-Brabant.

3.2.5. Sociaal-economische status van leerlingen

Leerlingen met een **laag opgeleide moeder**, een **niet-Nederlandse thuistaal** en een **schooltoelage** hebben een hoger risico op vroegtijdige schooluitval (verlaten van het onderwijs zonder diploma). Dit zijn bijgevolg risicokenmerken voor kansarmoede. Hierbij worden gegevens belicht voor het basisonderwijs en het secundair onderwijs. Het gaat hier telkens over de leerlingen die in de gemeente wonen, onafhankelijk in welke gemeente ze naar school gaan.

3.2.5.1. Basisonderwijs

Tabel | Basisonderwijs – 2021 – Gemeenten

	Gewoon basisonderwijs [aantal]	Basisonderwijs met een laag opgeleide moeder t.o.v. Iln BO [%]	Basisonderwijs met schooltoelage t.o.v. Iln BO	Basisonderwijs met niet-Nederlandse thuistaal t.o.v. Iln BO [%]
Leuven	9.169	17,3	35,2	31,9
Vlaams Gewest	659.653	19,9	38,3	21,1

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

- 17,3% van de leerlingen heeft een **laag opgeleide moeder**, dit is **lager** dan het gemiddelde in het Vlaams Gewest.
- 35,2% krijgt een **schooltoelage**, dit is eveneens **lager** dan het gemiddelde in het Vlaams Gewest.
- 31,9% spreekt **thuis** een **andere taal** dan het **Nederlands**. Dit aandeel is **hoger** dan in het Vlaams Gewest.

3.2.5.2. Secundair onderwijs

Tabel | Secundair onderwijs – 2021 – Gemeenten

	Gewoon voltijds SO [aantal]	Secundair onderwijs met een laag opgeleide moeder t.o.v. Iln SO [%]	Secundair onderwijs met schooltoelage t.o.v. Iln SO	Secundair onderwijs met niet-Nederlandse thuistaal t.o.v. Iln SO [%]
Leuven	5.673	18,3	36,5	23,1
Vlaams Gewest	423.106	22,2	40,2	17,5

Bron: Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap | provincies.incijfers.be

- 18,3% van de leerlingen heeft een **laag opgeleide moeder**, dit is **lager** dan het gemiddelde in het Vlaams Gewest.
- 36,5% krijgt een **schooltoelage**, dit is eveneens **lager** dan het gemiddelde in het Vlaams Gewest.
- 23,1% spreekt **thuis** een **andere taal** dan het **Nederlands**. Dit aandeel is **hoger** dan in het Vlaams Gewest.

Naast deze drie kenmerken is ook het aantal vroegtijdige schoolverlaters relevant, dat zijn jongeren die zonder diploma het secundair onderwijs verlaten en geen verdere opleiding meer volgen, althans in het onderwijs dat valt onder de Vlaamse Gemeenschap, én in het jaar dat volgt op het verlaten van het onderwijs.

3.2.5.3. Vroegtijdige schoolverlaters

Het aandeel 'vroegtijdige schoolverlaters' wordt berekend als de verhouding tussen het aantal vroegtijdige schoolverlaters ten opzichte van de som van de vroegtijdige schoolverlaters en de gekwalificeerde schoolverlaters. In Leuven waren er **76 vroegtijdige schoolverlaters in 2019-2020**. Dit betekent dat **9,7%** van de schoolverlaters geen diploma of getuigschrift heeft behaald. Dit aandeel is **hoger** dan het aandeel in het Vlaams Gewest.

4. Ecologische ontwikkelingen

Het hoofdstuk ‘**ecologische ontwikkelingen**’ verwijst naar een aantal factoren die een **positieve of negatieve invloed** kunnen **hebben** op de **bevolking** van Leuven. Achtereenvolgens wordt aandacht besteed aan wonen, sociaal wonen, hittestress en een aantal indicatoren van het zorg- en welzijnsaanbod.

Uit de analyses blijkt dat de **bebouwingsgraad** in Leuven de afgelopen jaren **lichtjes gestegen** is en **aanzienlijk hoger** ligt dan het Vlaamse gemiddelde. In Leuven is het **aandeel appartement** het **grootst**. In deze omgevingsanalyse wordt eveneens aandacht besteed aan **hittestress**. Hieruit blijkt dat Leuven is **stuk hoger** scoort dan de **benchmark**, die Vlaanderen vooropstelt op vlak van gemeentelijke kwetsbare instellingen. Tot slot worden in dit deel de **zorg- en welzijnsactoren** besproken.

4.1. Wonen

Dit onderdeel gaat in op de bebouwingsgraad, het aantal woonegelegenheden en de verhouding eigenaars/huurders.

4.1.1. Bebouwingsgraad

De bebouwingsgraad duidt op het aandeel van de ruimte die ingenomen wordt door gebouwen, zonder rekening te houden met de functie van die gebouwen. De bebouwingsgraad is het resultaat van een analyse van het Grootschalig Referentiebestand (GRB). Volgende tabel toont de evolutie van de bebouwingsgraad sinds 2017 tot 2022.

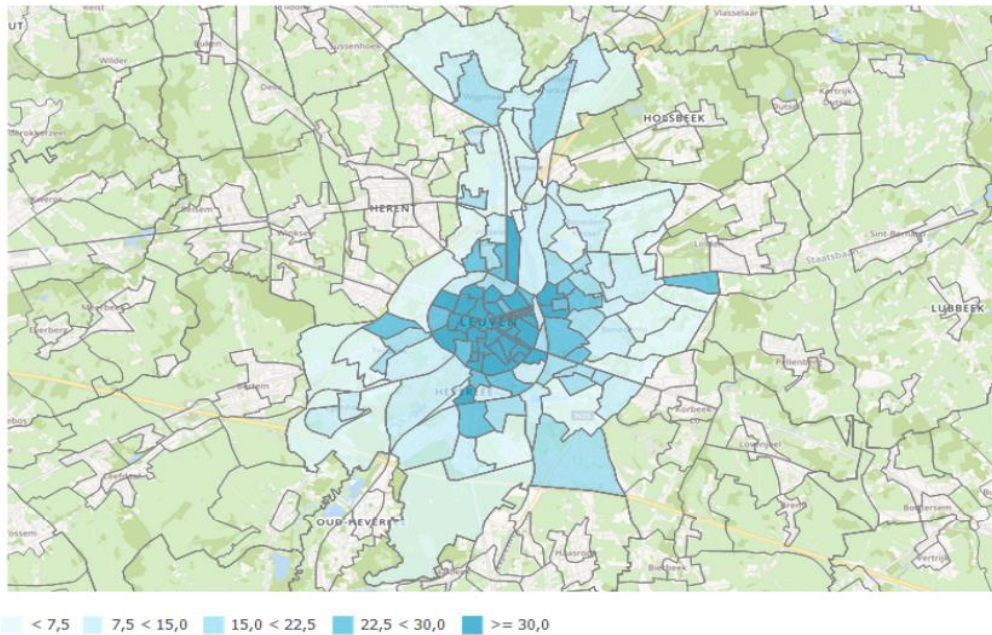
Tabel | **Bebouwingsgraad – Gemeenten – In %**

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Leuven	10,8	11,0	11,0	11,0	11,0	11,1
Antwerpen	13,5	13,5	13,6	13,6	13,7	13,8
Gent	12,9	13,0	13,2	13,2	13,3	13,3
Vlaams Gewest	5,0	5,1	5,1	5,2	5,2	5,2

Bron: GRB | provincies.incijfers.be

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de **bebouwingsgraad** in Leuven **lichtjes gestegen** is en **aanzienlijk hoger** ligt dan het Vlaams gemiddelde. In vergelijking met de centrumsteden Antwerpen en Gent ligt de bebouwingsgraad in Leuven een beetje lager. Uit onderstaande kaart kan je aflezen dat de hoogste bebouwingsgraad zich voornamelijk situeert in de kern.

Kaart | Bebouwingsgraad in Leuven – 2022

Bron: GRB | provincies.incijfers.be

4.1.2. Woongelegenheden

De volgende tabel belicht het aantal woongelegenheden met woonfunctie en toont de aantallen per appartement, individuele woning en collectieve woning.

Tabel | Woongelegenheden met woonfunctie naar type, aantal – 2021 – Gemeenten

	Appartementen	Individuele woningen	Collectieve woningen
Leuven	33.782	32.120	1.181
Vlaams Gewest	914.472	2.330.330	22.420

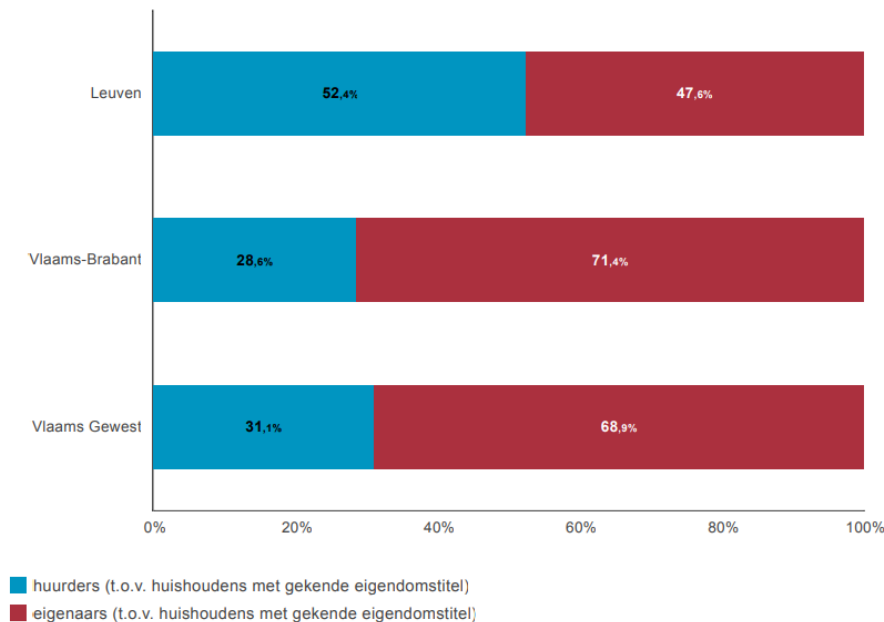
Bron: Kadaster en Rijksregister | provincies.incijfers.be

Het **aandeel appartement** in Leuven ligt **hoger** dan in het Vlaams Gewest, nl. 50,36% t.o.v. 28,0%. Het **aandeel individuele woningen** ligt dan weer **beduidend lager**, nl. 47,89% t.o.v. 71,32%. Het **aandeel collectieve woningen** is **ongeveer vergelijkbaar**, nl. 1,76% t.o.v. 0,70%.

4.1.3. Huurders en eigenaars

De onderstaande grafiek geeft het aandeel huurders en het aandeel eigenaars berekend t.o.v. het aantal huishoudens. In Leuven zijn er **meer huurders t.o.v. eigenaars**, deze **trend** zet zich **niet** voort in het Vlaams Gewest.

Grafiek | Huurders en eigenaars, % t.o.v. totaal huishoudens met gekende eigendomstitel – 2021

Bron: Kadaster en Rijksregister | provincies.incijfers.be

4.2. Sociaal Wonen

Hier wordt nagegaan hoe het gesteld is met het aantal sociale huurwoningen en het aantal huurders dat wacht op een sociale huurwoning.

4.2.1. Sociale huurwoningen

De tabel geeft het totaal aantal sociale huurwoningen weer. Deze kunnen in het beheer zijn van een sociale huisvestingsmaatschappij (SHM) of van een sociaal verhuurkantoor (SVK). Sociale woningen die eigendom zijn van en beheerd worden door een lokaal bestuur of een andere sociale woonactor worden hier niet meegeteld.

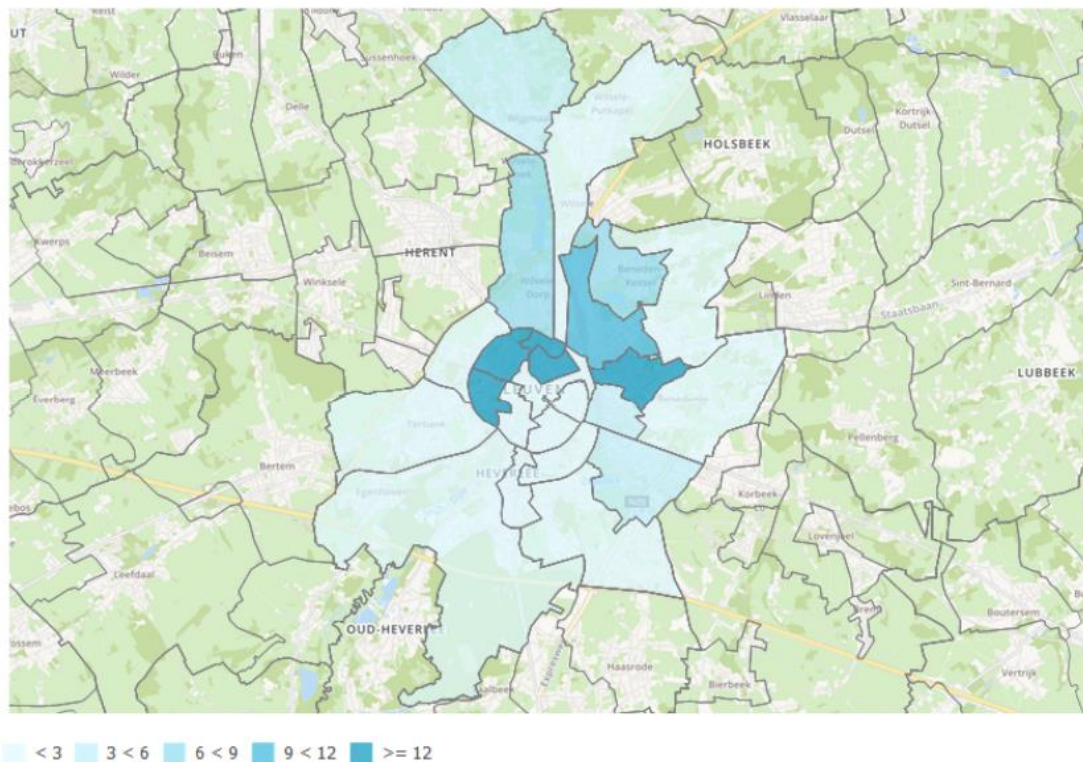
Tabel | Sociale huurwoningen – 2021 – Gemeenten

	Huurwoningen SHM	Huurwoningen SVK	Sociale huurwoningen (SHM+SVK)
Leuven	3.491	125	3.616
Vlaams Gewest	159.217	12.412	171.629

Bron: Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen | provincies.incijfers.be

De onderstaande kaart toont de verschillen tussen de wijken wat betreft de aanwezigheid van sociale huisvesting.

Kaart | Sociale huurwoningen op wijkniveau in Leuven, per 100 particuliere huishoudens – 2021

Bron: Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen | provincies.incijfers.be

4.2.2. Kandidaat-huurders

Onderstaande tabel geeft zicht op de unieke kandidaat-huurders op de wachtlijsten van de sociale huisvestingsmaatschappijen naar de gemeente waar men gedomicilieerd is. Ten opzichte van het Vlaamse gemiddelde scoort Leuven **minder goed**.

Tabel | Kandidaat-huurders bij SHM (naar domicilie) – 2021 – Gemeenten

	Per domiciliegemeente [aantal]	T.o.v. particuliere huishoudens [%]
Leuven	4.100	8,2
Vlaams Gewest	164.378	5,7

Bron: Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen | provincies.incijfers.be

4.3. Hittestress

In de zomer van 2022 ging België gebukt onder **zeer warme temperaturen en hittegolven**. Een hittegolf wordt gedefinieerd als een periode van minstens vijf dagen waarin de maximale dagtemperatuur te Ukkel 25 °C of meer bedraagt (zomerdagen), en waarin bovendien drie dagen lang de temperatuur boven de 30 °C stijgt (tropische dagen).

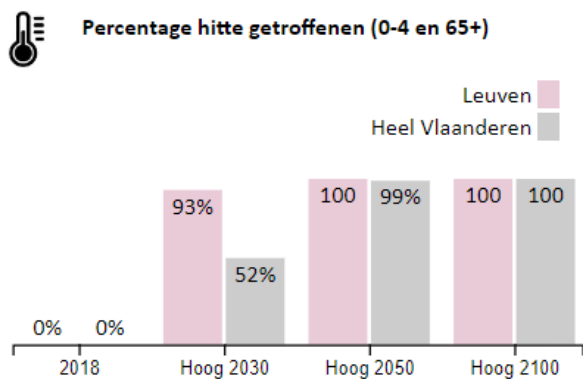
Hittegolven hebben een zeer ongunstige invloed op de gezondheid: uitdroging, zonnesteken, uitputting. Ze leiden tot een stijging van het sterfte- en ziektecijfer, met name onder kwetsbare groepen (zuigelingen en jonge kinderen, ouderen en topsporters). Extreme temperaturen verergeren bovendien de blootstelling aan andere vervuilers zoals ozon en fijn stof.

Dat alles kan leiden tot hittestress, vooral in de bebouwde omgeving. Zeker 's nachts loopt het temperatuurverschil tussen de bevolkingsdichte en landelijke omgevingen op. De temperatuur komt in dicht bevolkte regio's vaker boven de gezondheidsdrempels uit van respectievelijk 29,6°C overdag en 18,2°C 's nachts.

De temperatuur in Vlaanderen zal alleen maar toenemen, en zeker tijdens de zomermaanden. De seizoensgemiddelde temperatuur kan in de zomers rond 2030 al 2,9 °C hoger en tegen 2050 4,4 °C hoger uitkomen dan in de referentieperiode rond 2000.

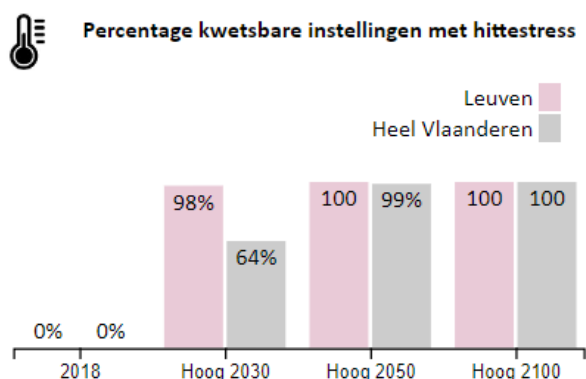
Het zijn vooral de uitschieters van extreem hoge temperaturen, die voor een gezondheidsimpact zorgen, zeker in stedelijke agglomeraties die relatief veel warmte vasthouden. Vooral hittegevoelige bevolkingsgroepen, zoals jonge kinderen en ouderen, ondervinden hier overlast en schadelijke gezondheidseffecten van.

Grafiek | Percentage hitte getroffen (0-4 en 65+)

Bron: Kaarten en cijfers hitte – Klimaatportaal | vmm.be

Grafiek | Percentage kwetsbare instellingen met hittestress³

Bron: Kaarten en cijfers hitte – Klimaatportaal | vmm.be

4.4. Zorgaanbod

4.4.1. Huisartsen

In september 2021 schreef 'De Morgen' dat minstens 227 van de 299 Vlaamse gemeenten 'huisartsarm' zijn. Dit betekent dat er minder dan 90 actieve huisdokters per 100.000 inwoners zijn, of minder dan 125 in dunbevolkte gemeenten.

Uit gegevens, opgevraagd bij HAK Khobra, blijkt dat er in Leuven momenteel **65 huisartsenpraktijken** zijn met in totaal **210 huisartsen, waarvan 44 HAIO's** (huisartsen in opleiding). Hieronder een meer gedetailleerde verdeling.

Tabel | Huisartsen – Gemeenten – 2022

	Huisartsenpraktijken	Huisartsen	Waarvan HAIO's
Leuven (3000)	21	94	28
Heverlee (3001)	18	35	3
Kessel-Lo (3010)	18	53	8
Wilsele (3012)	6	25	5
Wijgmaal (3018)	2	3	0

Bron: HAK Khobra

Een eenvoudige berekening wijst erop dat Leuven **huisartsrijk** is, i.e. meer dan 90 actieve huisartsen per 100.000 inwoners.

³ Deze instellingen betreffen kinderopvang, onderwijs en ziekenhuis/verzorgingstehuis.

4.5. Welzijnsaanbod

4.5.1. Kinderopvang

Tabel | Kinderopvang voor baby's en peuters (toestand 31/12/jaar-1) – Gemeenten – 2022

	(Toestand 31/12/jaar-1) [aantal]	Per 100 kinderen 0-2 jaar (Toestand 31/12/jaar-1) [per 100]	Met inkomenstarief (t.o.v. opvangplaatsen voor B&P) (toestand 21/12/jaar-1)[%]
Leuven	2.244	74,5	86,2
Vlaams Gewest	88.049	45,3	77,3

Bron: Opgroeien | provincies.incijfers.be

Leuven telt **2.244 plaatsen** in de **kinderopvang** voor baby's en peuters. Dit betekent dat voor 74,5% van de 0-2 jarigen een opvangplaats beschikbaar is. Dit aandeel ligt **aanzienlijk hoger** dan het Vlaams gemiddelde, maar toch is dit nog steeds veel te weinig voor de populatie, zeker aangezien het grootste aandeel van de Leuvense bevolking zich bevindt in de beroepsactieve leeftijd en dus nood heeft aan kinderopvang voor baby's en peuters.

Bij **opvangplaatsen met inkomenstarief** wordt de kostprijs van de kinderopvang berekend op basis van het inkomen van de ouders. 86,2% van de opvangplaatsen in Leuven werken op deze manier. Ook dit aandeel ligt **aanzienlijk hoger** dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest.

4.5.2. Zorgaanbod voor ouderen

In het zorgaanbod voor ouderen wordt de aanbodratio van de woonzorgcentra (WZC) en de dagverzorgingscentra (DVC) onderzocht. Een aanbodratio is de verhouding tussen de gerealiseerde capaciteit en het aantal ouderen in de desbetreffende leeftijdsgroep. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de leeftijdsgroepen van 65 jaar en ouder en 80 jaar en ouder.

In Leuven zijn er **1.197 woongelegenheden** (bedden) in **woonzorgcentra** in 2021. De **aanbodratio** bedraagt **7,1 woongelegenheden** in woonzorgcentra **per 100 65-plussers** in Leuven en **21,7 per 100 80-plussers**.

Het aanbod in de DVC is geringer. In Leuven zijn er **3 dagverzorgingscentra** in 2021. De aanbodratio wordt hier berekend per 10.000 mensen in de desbetreffende leeftijdscategorie. **Per 10.000 65-plussers** zijn er in Leuven **1,8 plaatsen DVC**. **Per 10.000 80-plussers** bedraagt de capaciteit van de DVC **5,4**.

Een andere indicator is het zorgaanbod naar de gepresteerde uren gezinszorg. Een dienst voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg helpt thuis met persoonsverzorging, hulp in het huishouden, de schoonmaak, soms ook oppas en hulp bij karweitjes. Het **aantal effectief gepresteerde uren gezinszorg** in 2020 bedroeg in Leuven **290.461 uren**. Hiervan werden **205.755 uren** bij 65-plussers gepresteerd. **Verrekend per 65-plusser** betekent dit gemiddeld **12,3 uren** gezinszorg (bij deze berekening werden niet enkel de gebruikers van gezinszorg maar alle 65-plussers meegenomen). Ter vergelijking, voor het Vlaams Gewest ging het in 2020 respectievelijk om gemiddeld **9,3 uren** gezinszorg per 65-plusser. Van dit totaal aantal uren gezinszorg werden in **Leuven 146.629 uren** gepresteerd bij 80-plussers, of **25,9 aantal uren per 80-plusser**.

Tabel | Zorgaanbod ouderen – Gemeenten

	Aanbodratio WZC per 100 inwoners 65+ [per 100] 2021	Aanbodratio WZC per 100 inwoners 80+ [per 100] 2021	Aanbodratio DVC per 1.000 inwoners 65+ [per 100] 2021	Aanbodratio DVC per 1.000 inwoners 80+ [per 100] 2021	Gepresteerd uren GZ bij inwoner 65+ jaar per jaar [ratio] 2020	Gepresteerd uren GZ bij inwoner 80+ jaar per jaar [ratio] 2020
Leuven	7,1	21,7	1,8	5,4	12,3	25,9
Vlaams Gewest	6,0	19,9	2,3	7,7	9,3	21,7

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid | provincies.incijfers.be

Tot slot nog een overzicht van de absolute aantallen op vlak van woonzorgcentra, dagverzorgingscentra en assistentiewoningen.

Tabel | Zorgaanbod ouderen – Gemeenten

	Huidige capaciteit voorzieningen WZC	Huidige capaciteit DVC	Huidige capaciteit AW
Leuven	1.197	3	670
Antwerpen	6.414	11	3.967
Gent	3.091	7	1.164
Vlaams Gewest	815	236	31.466

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid | provincies.incijfers.be

4.5.3. Erkende lokale dienstencentra

Het lokaal dienstencentrum is een woonzorgvoorziening die in een buurt een verbindende, preventieve en laagdrempelige werking ontwikkelt in en met de nabije omgeving van de gebruiker. Ze bieden o.a. informatieve, recreatieve en vormende activiteiten aan en zijn specifiek bedoeld om het zelfzorgvermogen en het sociale netwerk van de deelnemers te versterken, om de sociale cohesie in de buurt te versterken, en om de gebruiker te ondersteunen om zo lang mogelijk in goede omstandigheden thuis in zijn vertrouwde buurt te blijven wonen. Daarnaast bieden ze ook hulp bij activiteiten uit het dagelijkse leven.

In **Leuven** zijn er **7** lokale dienstencentra in 2022. Op het niveau van het Vlaams Gewest zijn er 259.

5. Politieke ontwikkelingen

Veranderende plannen, wet- en regelgeving kunnen zowel kansen als bedreigingen met zich meebrengen, dus het is belangrijk om in kaart te brengen wat er speelt op vlak van politieke ontwikkelingen.

5.1. Beleid Vlaanderen

Sinds de staatshervorming van 1980 is Vlaanderen bevoegd voor persoonsgebonden aangelegenheden zoals gezondheidszorg en welzijnszorg (ook wel “bijstand aan personen” genoemd). Met de zesde staatshervorming werden een aantal bijkomende bevoegdheden overgeheveld van de federale overheid naar de gemeenschappen. Kort gezegd is Vlaanderen vandaag bevoegd voor het beleid rond de zorgverstrekking binnen en buiten de zorginstellingen (met uitzondering van datgene wat uitdrukkelijk is voorbehouden aan de federale overheid), de preventieve gezondheidszorg en de erkenning van gezondheidszorgberoepen.

- Preventieve gezondheidszorg: Beter voorkomen dan genezen. Preventie en vroegdetectie zijn speerpunten binnen het Vlaamse welzijns- en gezondheidsbeleid. We herzien het Preventiedecreet met het oog op een efficiënte inzet van de verhoogde middelen en het realiseren van zo groot mogelijke gezondheidswinsten. Door de gezonde keuze de eenvoudigste te maken zetten we op een slimme manier in op preventie. In het decreet hanteren we als leidraad het gebruik van de inzichten van gedragswetenschappen (nudging). We versterken de rol van de lokale besturen en de **eerstelijnszones**. We betrekken ook de eerstelijnszorgberoepen bij preventieve campagnes.
- Vlaamse sociale bescherming
- Eerstelijnszorg
 - Vanaf 1 juli 2020 worden de lokale zorgraden van de 60 **eerstelijnszones** formeel erkend en gaan ze aan de slag met de uitvoering van de opdrachten die hen in het nieuwe decreet en bijhorend uitvoeringsbesluit zijn toegewezen. Vanaf dat moment gaan ook de structuren, personeel en middelen van de huidige SEL's, GDT's en LMN's op in deze zorgraden.
 - De hervorming van de eerstelijnsgezondheidszorg wordt verder uitgerold. We maken werk van een eigentijds overlegsysteem tussen de verschillende zorgverleners en bouwen dynamisch verder aan slagkrachtige en efficiënte **eerstelijnszones** waarbinnen de eerstelijnsactoren zorgstrategisch vraag en aanbod in balans houden en een integrale zorgbenadering voorzien. We ondersteunen de zorgraden daarbij in hun nieuwe opdrachten, zij zijn immers de basis van de eerstelijnsorganisatie. We versterken de aanwezigheid van lokale besturen in de zorgraad en garanderen zo voldoende democratische controle. Voor de inzet van overheidsmiddelen is steeds instemming van de lokale besturen vereist.
 - Een verdere structurering van de diverse regio-indelingen en overlegstructuren dringt zich op. Om daar letterlijk vorm aan te geven geldt de indelingsstructuur met **eerstelijnszones** en regionale zorgzones als leidend principe. We gaan hierbij voor een doorgedreven vereenvoudiging en voor de regionale zorgzones streven we een maximaal overleg na met de ziekenhuisnetwerken.

5.2. Beleid Stad Leuven

5.2.1. College van burgemeester en schepenen

5.2.1.1. Hoe wordt het college samengesteld?

Na gemeenteraadsverkiezingen onderhandelen de partijen die een meerderheid vormen over de samenstelling van het college en de bevoegdheden. De samenstelling is 6 jaar geldig.

5.2.1.2. Wie zit er in het college?

- In Leuven vormen Vooruit, Groen en CD&V een meerderheid.
- Naast de burgemeester zijn er negen schepenen.

5.2.1.3. Wat doet het college?

Het college staat in voor het dagelijks bestuur van de stad. De belangrijkste taken zijn:

- Gemeenteraad voorbereiden
- Gemeenteraadsbeslissingen uitvoeren
- Personeel aanstellen
- Stedelijk budget beheren
- Overheidsopdrachten gunnen en uitvoeren

5.2.1.4. Beslissingen

- Het college kan alleen samen beslissen, schepenen hebben geen afzonderlijke beslissingsbevoegdheid. Er is wel een taakverdeling: elke schepen heeft specifieke bevoegdheden.
- Er is een meerderheid nodig om beslissingen te nemen. De algemeen directeur en adjunct-algemeen directeur geven advies, maar stemmen zelf niet.
- Nadat het college een voorstel goedkeurt, voeren de stadsdiensten het uit.

5.2.2. Gemeenteraad

5.2.2.1. Wie zit er in de gemeenteraad?

Om de 6 jaar kiezen de inwoners van Leuven hun gemeenteraadsleden. Leuven heeft 47 gemeenteraadsleden (burgemeester en schepenen inbegrepen). De zetelverdeling ziet er als volgt uit:

- Vooruit: 14 leden
- N-VA: 10 leden
- Groen: 10 leden
- CD&V: 8 leden
- Open VLD: 2 leden
- Vlaams Belang: 1 lid
- PVDA: 1 lid
- Onafhankelijken: 1 lid

5.2.2.2. Wat doet de gemeenteraad?

De gemeenteraad controleert het gemeentebestuur en debatteert en beslist over belangrijke dossiers, zoals:

- Reglementen
- Budget en rekeningen
- Belastingen en retributies
- Voorwaarden en gunningswijze van werken, leveringen en diensten
- Uitvoering van grote werken

5.2.3. Commissies

Tijdens de gemeenteraadszittingen moeten veel beslissingen genomen worden. Veel tijd om complexe onderwerpen diepgaand te bespreken, is er vaak niet. Om deze dossiers goed voor te bereiden, richt de gemeenteraad commissies op.

5.2.3.1. Welke commissies zijn er?

- Bijzondere evaluatiecommissie
- Commissie cultuur, evenementen, toerisme, deeltijds kunstonderwijs en senioren
- Commissie financiën, ruimtelijk beleid, bouwen en onroerend erfgoed
- Commissie mobiliteit, klimaat en duurzaamheid, landbouw en consumptie
- Commissie onderwijs, economie, diversiteit, groen en stadsgebouwen
- Commissie openbare werken, restauraties, jeugd en burgerzaken
- Commissie personeel, organisatie, stadsreiniging, studentenzaken en dierenwelzijn
- Commissie sport, middenstand en werk
- Commissie veiligheid, communicatie en algemene coördinatie
- Commissie wonen, gelijke kansen en mondiaal beleid
- Commissie zorg en welzijn, wijkwerking en begraafplaatsen

5.2.3.2. Wat doen commissies?

Commissies bereiden de besluitvorming in de gemeenteraad voor. Bepaalde thema's en belangrijke dossiers worden eerst grondig besproken. Pas dan worden ze aan de gemeenteraad ter goedkeuring voorgelegd. De commissies geven alleen advies aan de gemeenteraad, ze hebben geen beslissingsrecht. Elke commissie werkt rond haar eigen beleidsterreinen.

5.2.4. Adviesraden

In een adviesraad kunnen burgers, verenigingen en professionals zetelen. Er worden problemen aangekaart en voorstellen besproken. De raad bezorgt zijn conclusies aan het stadsbestuur. In Leuven zijn er vijftien adviesraden:

- 1) Adviesraad toegankelijkheid
- 2) Deelraad cultuur kunsten
- 3) Deelraad cultuur amateurkunsten
- 4) Deelraad cultuur erfgoed
- 5) Deelraad cultuur vorming
- 6) Deelraad cultuur vrije tijd
- 7) Gemeentelijke Commissie Voor Ruimtelijke Ordening (Gecoro)
- 8) Jeugdraad - Kabinet J
- 9) Lokaal woonoverleg
- 10) Seniorenraad
- 11) Sportraad
- 12) Stedelijke Adviesraad Kinderopvang (SARKO)
- 13) Stedelijke cultuurraad
- 14) Voedsel- en landbouwadviesraad (VLAR Leuven)
- 15) Mundia

5.3.2. Thema 2: Gezondheid kwetsbare inwoners ondersteunen

- Toegankelijk aanbod gezondheidsacties
 - SMILE-project: toegankelijke preventieve en curatieve mondzorg voor kwetsbare inwoners
 - Laagdrempelig aanbod rookstop, infosessies gezonde voeding, mindfulness... in basiswerking met behulp van de wijkgezondheidscentra (via toelage)
 - Gratis inhaalmomenten basisvaccinaties woonwagenterrein en daklozenopvang
 - Acties en infosessies voor OCMW-cliënten
 - Laagdrempelig beweegaanbod
- Cultuursensitief werken in gezondheid en zorg ondersteunen
 - Seksuele gezondheid en preventie van genitale verminking i.s.m. Gams vzw
 - Interculturele bemiddelaars in welzijn en zorg
 - Mind-spring: psycho-educatie voor nieuwkomers
 - Versterking aanbod GGZ (therapie-uren) in CGG VBO

5.3.3. Thema 3: Gezonde leef-, leer-, werk- en vrije tijdsplekken

- Rookvrije sportclubs en speelterreinen
- Gezondheidsbeleid in basiswerkingen, die kwetsbare inwoners bereiken (bv. Buurtcentra)
- Gezonde school i.s.m. afdeling onderwijs en partners
 - Good Food at school i.s.m. Rikolto
 - Welbevinden en schooluitval: RISK-project
 - Mondzorg op school: focus op OKAN en buitengewoon onderwijs

5.3.4. Thema 4: Gezonde leefomgeving

- Bewegvriendelijke omgeving
 - Bewegvriendelijke omgeving bij (her)aanleg sites
 - Beweeglint
 - Meer beweegbanken in de stad
 - Project 10.000 stappen 2.0
- Gezond leefklimaat
 - Hittepreventie: warmteactieplan
 - Lawaaihinder: pilot nudging Naamsestraat
- Gezonde huisvesting en binnenmilieu
 - Preventie bedwantsen en scabiës
- Lokale gezonde en duurzame voeding
 - Lokale voedselstrategie
- Gezonde wijk
 - VARCITIES: Hertogensite

6. Inzichten

De Eerstelijnszone Leuven bestaat uit Leuven (3000), Heverlee (3001), Kessel-Lo(3010), Wilsele (3012) en Wijnmaal (3018) en telt in totaal 102.236 inwoners. De bevolkingsdichtheid is 1.758km² en situeert zich vooral in de kern (Leuven Centrum).

6.1. Bevolkingskenmerken

De Eerstelijnszone Leuven is een **relatief (jong)volwassen regio**, die gekenmerkt wordt door een **gemiddelde leeftijd** van **39,5 jaar** en een ongeveer een **gelijkaardig aandeel jongeren** (18 jaar en jonger) en **ouderen** (65 jaar en ouder). Bovenop het aantal inwoners komt nog een groot aandeel van studenten, wat van Leuven een echte **studentenstad** maakt.

De Leuvense bevolking kunnen we opdelen in twee groepen: (1) een vaste populatie en (2) een **grote tijdelijke populatie met diverse migratieachtergrond**. De top-10 herkomstnationaliteiten kunnen we opsplitsen in EU en niet-EU.

- EU: Nederland, Italië en Polen
- Niet-EU: Marokko, China, India, Nepal, Turkije en Rusland

Het **aandeel werkzoekenden** in Leuven is **ongeveer gelijk** aan het Vlaams gemiddelde. Op vlak van **het (equivalent) leefloners t.o.v. het aantal inwoners** scoort Leuven **hoger** in vergelijking met het Vlaams Gewest. In Leuven zijn er **aanzienlijk meer personen** met een **leefloon** dan met een equivalent leefloon. Dit toont aan dat, ondanks het **hoger gemiddeld netto belastbaar inkomen**, er toch heel wat **armoede** in Leuven heerst. Dit weerspiegelt zich in de **hogere kansarmoede-index**.

De demografische analyse toont een **grote zorgbehoevendheid** aan bij 80-plussers. Dit blijkt uit een **hogere familiale zorgindex en hogere gemiddelde BEL-score bij 80-plussers** in vergelijking met het Vlaamse gemiddelde. Aangezien metingen en predicties tonen dat tussen 2017 en 2035 het aantal 80-plussers zal toenemen met 20,6% kunnen we aannemen dat bovenstaande indicatoren ook zullen stijgen. Ook **het groot aandeel van alleenwonenden bij personen van 75 jaar en ouder** is opmerkelijk in Leuven. 37,8% van alle 75-plussers is alleenwonend.

Op vlak van **preventief gezondheidsbeleid** kan, op basis van het streefdoel, meer ingezet worden op borstkanker- en baarmoederhalskankerscreening en op preventieve mondzorg. Daarnaast zijn er nog een heel aantal belangrijke preventietopics, die niet in deze analyse staan, maar die in de komende jaren onder de loep genomen zullen worden. Bijvoorbeeld valpreventie, alcohol- en druggebruik, roken, vaccinaties, enz.

Samenvattend kunnen we stellen dat de **ELZ Leuven een zeer diverse, meertalige regio is met een grote tijdelijke populatie met diverse migratieachtergrond, een groot aandeel alleenwonenden in de leeftijdscategorie van 75 jaar en ouder en de aanwezigheid van kansarme gezinnen, dat zich weerspiegelt in een hogere kansarmoede-index**. Met name op vlak van **preventief gezondheidsbeleid** en **kansarmoede** is er werk aan de winkel in de Leuven.

6.2. Knelpunten, uitdagingen en sterktes

De **afgelopen jaren**, in aanloop naar de oprichting van de eerstelijnszone, groeiden de **verschillende actoren** van het **zorg- en welzijnslandschap dichter naar elkaar** toe. Het feit is dat de **investering in zorg en welzijn** voor Leuven toch wat **achterstand** en **lacunes** vertoont. Zo kunnen we vaststellen dat er voor **sommige welzijnssectoren** een **onderinvestering** is in onze zone. Dit geldt onder andere voor Centra voor Integrale Gezinszorg, Centra voor Kinderopvang en Gezinsondersteuning (CKG).

In vergelijking met het Vlaams Gewest, ligt het aanbodratio per 100 65-plussers voor woonzorgcentra en assistentiewoningen hoger in Leuven. Dit geldt ook voor 80-plussers. Deze trend zet zich niet verder voor de dagverzorgingscentra. Op gebied van gepresteerde uren gezinszorg, zowel per 65-plusser als per 80-plusser scoort Leuven aanzienlijk hoger dan het Vlaamse gemiddelde. We kunnen dus vaststellen dat Leuven op vlak van **zorgaanbod voor ouderen beter scoort** dan gemiddeld in het Vlaams Gewest.

Ondanks het feit dat Leuven, met 210 huisartsen, een **huisartsrijke regio** is, zijn er **heel wat noden** wat betreft **de zelfstandige aanbieders van zorg en welzijn**. Vanuit het veld krijgen we signalen dat er **ernstige tekorten** zijn aan **thuisverpleegkundigen** en **verpleegkundigen in woonzorgcentra**. De aanwezigheid van twee grote ziekenhuizen in onze zone speelt hierbij een cruciale rol. De arbeidsvoorwaarden zijn hier namelijk beter. Daarnaast geven veel verpleegkundigen aan dat Leuven duur is qua wonen. Ook de **COVID-crisis** en **bijhorende vaccinatiecampagnes** hebben gezorgd voor een **enorme werkdruk** in **alle zorg- en welzijnssectoren**.

De **COVID-crisis** heeft **ons netwerk sterk uitgebreid** en ons in een verhoogd tempo in contact gebracht met mensen, organisaties en werkingen. Zo hebben we goed zicht op en contacten uitgebouwd met de collectiviteiten in onze zone. Het gaat hierbij niet enkel om de woonzorgcentra, maar ook om VAPH-voorzieningen, jeugdzorg en kloostergemeenschappen. Ook specifieke doelgroepen zoals daklozen en woonwagenbewoners binnen onze eerstelijnszone zijn voor ons zichtbaar en bereikbaar geworden. De uitdaging is om dit **netwerk te onderhouden, verder uit te breiden en actief te betrekken** in de werking van de Eerstelijnszone Leuven.

Leuven is een **studentenstad** en de samenwerking met de universiteit (KU Leuven) en hogeschool (UCLL) in kader van de COVID-crisis heeft er toe geleid dat we ook op andere vlakken sneller zijn gaan samenwerken. Ook de samenwerking met de **huisartsenkring**, de **ziekenhuizen** (Heilig Hart Leuven en UZ Leuven), het chronic care project **Zorgzaam Leuven** en het **BAF** (Brabants Apothekersforum) in kader van de COVID- en vaccinatie-aanpak is zeer goed verlopen. Dit zijn **partners** waar we in de toekomst nog nauw mee zullen samenwerken. Enerzijds kan hun **expertise** en **input** binnen de reguliere werking een grote meerwaarde betekenen. Anderzijds kan de Eerstelijnszone Leuven als **netwerkorganisatie** ook een **meerwaarde** voor deze partners zijn.

De afgelopen jaren werd er intensief gewerkt aan de voorbereiding van onze eerstelijnszone. In die periode werd al duidelijk dat de **goede samenwerking en het grote engagement** van vele participanten een **grote sterkte** zijn voor onze regio. In het bestuursorgaan zetelen er tal van gemotiveerde kandidaten uit alle clusters en de zone kan bouwen op een geëngageerde algemene vergadering, die we graag nog willen verruimen. Momenteel zijn we intensief bezig om alles omtrent **'governance'** op punt te zetten. Een heel aantal mensen en organisaties hebben zich opgegeven om actief samen te werken in de verschillende werkgroepen omtrent topics, waarrond werk aan de winkel is, bijvoorbeeld preventief gezondheidsbeleid, communicatie, PZON, kansarmoede,...

Er zijn al heel wat projecten en initiatieven vanuit, zowel het lokaal bestuur, als Zorgzaam Leuven, als ELZ Leuven, lopende. Denk maar aan de sterke buurtgerichte werkingen met buurtwerkingen, buurtteams en de Zorgzame Buurten. Belangrijk is dat we hierop **gezamenlijk** gaan inzetten, zodat alles wat nu reeds gaande is **verbonden** en **versterkt** wordt.

De **rode draad** doorheen hele update van het actie- en beleidsplan is het op zoek gaan naar een gemeenschappelijke en complementaire opzet, waarbij we – met Zorgzaam Leuven, de Stad Leuven en vele andere partnersorganisaties – komen tot **synergiën, collectief denken, co-creaties** en **convergentie**. Als het ware... een **'Samen Sterk' verhaal**.